

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [pt](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

portugalčina

Swipe to change

Rodinná mediácia

Portugalsko

MEDIÁCIA V MANŽELSKÝCH VECIACH V PORTUGALSKU

Zásada dobrovoľnej účasti a schválenia dohody

V Portugalsku je mediácia dobrovoľná. Účastníci rodinného sporu týkajúceho sa detí alebo manželov môžu využiť verejnú alebo súkromnú mediáciu v manželských veciach na základe vzájomnej dohody. Účastníkov môže na mediáciu odkázať aj súd, ale nemôže ju nariadiť bez ich súhlasu. Mediáciu v manželských veciach možno využiť pred podaním žaloby na súde alebo matričnom úrade (*Conservatória do Registo Civil*), prípadne v priebehu konania. **V oboch prípadoch je však dohoda o rodinných záležitostiach nutne schváliť, aby bola vykonateľná.** Mediálnych stretnutí sa môžu zúčastniť aj zástupcovia účastníkov (ak nejakých majú) – a v praxi to aj niekedy robia. Všeobecné zásady týkajúce sa mediácie sa uvádzajú v zákone č. 29/2013 z 19. apríla 2013.

Mediácia na súde

Ak účastníci využijú **mediáciu v manželských veciach pred podaním žaloby** a ak dosiahnu dohodu, musia **požiadat' matričný úrad, ktorý si vyberú, o jej schválenie**. Tieto dohody sa môžu týkať manželských záležitostí (napr. rozvodu, vyplácania výživného medzi manželmi, domácnosti manželov, používania priezviska bývalého manžela) a záležitostí súvisiacich s deťmi (napr. dohody o rodičovských právach a povinnostiach pripojenej k dohode o rozvode alebo dohody o vyplácaní výživného na dospelých potomkov). Pokiaľ sa dohoda týka rodičovských práv a povinností v súvislosti s maloletými deťmi, pred jej schválením úradom registra k nej vydá stanovisko prokurátora (*Ministério Público*).

Ak sa mediácia uskutoční pred podaním žaloby na súde a **ak jej jediným účelom je dohodnúť sa na rodičovských právach a povinnostiach v súvislosti s maloletými deťmi** (bez pripojenej dohody o rozvode alebo rozluky), účastníci budú musieť požiadať o schválenie dohody príslušný súd.

Ak sa **mediácia v manželských veciach uskutoční v priebehu súdneho konania**, bude prebiehať takto:

V súdnych konaniach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností (napr. opatrovníckeho práva, návštev, výživného na maloleté deti) existuje špecializované technické vypočutie a fáza mediácie. Sudca predvolá účastníkov na stretnutie, a ak na ňom nedosiahnu dohodu, sudca odročí rozhovory na obdobie dvoch až troch mesiacov a odkáže účastníkov na jeden z týchto alternatívnych mechanizmov: mediácia, ak s tým účastníci súhlasia alebo o to požiadajú, alebo špecializované technické vypočutie, ktoré vykonávajú služby technickej podpory súdu. Po uplynutí obdobia odročenia sa rozhovory obnovia, a ak sa jednou z uvedených metód podarilo dosiahnuť dohodu, sudca ju zväzí a schváli. Ak sa dohoda nedosiahla, vec sa postúpi do fázy súdneho konania.

Vo všetkých občianskoprávných konaniach vrátane konaní týkajúcich sa manželov (napr. v súvislosti s rozvodom a rozlukou, vyplácaním výživného medzi manželmi a bývalými manželmi, priznaním domácnosti manželov, ak nebola predtým dosiahnutá dohoda) sa spravidla uplatňuje článok 273 Občianskeho súdneho poriadku (*Código de Processo Civil*), ktorý súdu umožňuje pozastaviť konanie a postúpiť vec do fázy mediácie, pokiaľ proti tomu ani jeden z účastníkov nenamieta.

V súlade s článkom 272 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku môžu účastníci na základe vzájomnej dohody požiadať o pozastavenie konania na obdobie troch mesiacov a využiť mediáciu z vlastného podnetu.

Ak sa v uvedených prípadoch v priebehu konania **dosiahne dohoda** prostredníctvom mediácie, účastníci musia **požiadat' súd o jej schválenie**.

Konania týkajúce sa rodinných vecí, ktoré patria do právomoci verejného registračného úradníka, sa musia začať na základe predchádzajúcej dohody oboch účastníkov, inak budú patriť do právomoci súdov. Z tohto dôvodu môže byť vhodné absolvovať pred začatím konania mediáciu z podnetu účastníkov. V článku 14 ods. 3 nariadenia č. 272/2001 z 13. januára 2001 sa uvádza, že po začatí konania na matričnom úrade matrikár informuje manželov, ktorí žiadajú o rozvod, o existencii služieb mediácie. Toto ustanovenie umožňuje účastníkom, aby v priebehu konania o rozvod manželstva dohodou na matričnom úrade využili mediáciu na zmiernenie manželov alebo prehodnotenie dohody o rodičovských právach a povinnostiach, ktorá je pripojená k dohode o rozvode, ak existuje návrh úradu prokurátora v tomto zmysle.

Výber verejného alebo súkromného mediátora, trvanie a náklady na mediáciu

Podľa zásady stanovenej v článku 272 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku vo všeobecnosti platí, že mediácia v manželských veciach môže trvať **maximálne tri mesiace**. Dlhšie môže trvať len vo výnimočných a odôvodnených prípadoch.

Ak účastníci využijú **súkromnú mediáciu**, musia uhradiť trovy mediátora. Táto suma, pravidlá a harmonogram mediácie sa stanovujú v protokole mediácie, ktorý podpíšu účastníci a mediátor na začiatku mediácie. Ministerstvo spravodlivosti vedie zoznam verejných a súkromných mediátorov, z ktorého si účastníci môžu vybrať súkromného mediátora: <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica>.

Ak chcú účastníci využiť **verejnú mediáciu**, musia sa obrátiť na Úrad pre alternatívne riešenie sporov (*Gabinete de Resolução Alternativa de Conflitos*) Generálneho riaditeľstva pre politiku a spravodlivosť a požiadať o predmediačné stretnutie. Toto stretnutie si možno rezervovať telefonicky, *e-mailom* alebo pomocou online tlačiva. Na verejnom predmediačnom stretnutí účastníci a mediátor podpíšu protokol o mediácii. Stanoví sa časový harmonogram, naplánujú sa stretnutia a vysvetlia sa procesné pravidlá.

Cena verejnej mediácie v manželských veciach je 50 EUR pre každého účastníka bez ohľadu na počet naplánovaných stretnutí. Tento poplatok 50 EUR zaplatí každý účastník na začiatku verejnej mediácie. Trovy mediátorov pracujúcich vo verejnom systéme účastníci neuhrádzajú. Uhrádza ich Generálne riaditeľstvo pre politiku a spravodlivosť podľa zákonného sadzovníka.

Stretnutia v rámci verejnej mediácie sa môžu uskutočniť v priestoroch Generálneho riaditeľstva pre politiku a spravodlivosť alebo v priestoroch, ktoré sprístupní obec v mieste bydliska účastníkov.

V prípade verejnej mediácie si účastníci môžu vybrať mediátora zo zoznamu vybraných verejných mediátorov. Ak to neurobia, vymenuje ho Úrad pre alternatívne riešenie sporov Generálneho riaditeľstva pre politiku a spravodlivosť spomedzi mediátorov zo zoznamu verejných mediátorov na základe ich poradia a s ohľadom na blízkosť k miestu bydliska účastníkov. Toto vymenovanie sa spravidla vykonáva elektronicky.

Ak majú účastníci nárok na **právnu pomoc**, môže zahŕňať aj náklady na mediáciu.

Cezhraničná mediácia a spoločná mediácia

V prípade **cezhraničného sporu**, keď nie je možné vykonať osobné stretnutia, možno na mediáciu využiť systémy videokonferencie.

V Portugalsku sa **mediátori z iných členských štátov** môžu zapísať do zoznamu mediátorov v manželských veciach vedeného ministerstvom spravodlivosti (ktorý obsahuje verejných i súkromných mediátorov) a dokonca môžu byť zaradení aj do zoznamu verejných mediátorov v manželských veciach (prostredníctvom verejnej súťaže). V oboch prípadoch pre nich budú platiť rovnaké podmienky ako pre vnútroštátnych mediátorov.

V Portugalsku **je povolená spoločná mediácia** v systéme verejnej aj súkromnej mediácie. Spoločná mediácia sa môže uskutočniť na základe voľby účastníkov alebo na návrh mediátora, ak sa domnieva, že to je v danej veci najlepší prístup.

Užitočné odkazy

Navštívte webové sídlo <http://www.dgpi.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica>, kde nájdete: *odkaz* na vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa mediácie, *odkaz* na zoznam verejných a súkromných mediátorov v manželských veciach, *odkaz* na informácie o mediácii v manželských veciach a mediácii vo všeobecnosti.

Žiadosť o verejnú mediáciu možno podať na telefónnom čísle +351 808 26 2000, *e-mailom* na adrese smf@gral.mj.pt alebo prostredníctvom online tlačiva na webovom sídle <http://smf.mj.pt/>.

Záverečná poznámka

Informácie uvedené v tomto informačnom prehľade majú všeobecnú povahu, nie sú vyčerpávajúce ani záväzné pre kontaktné miesto, Európsku justičnú sieť pre občianske a obchodné veci, súdy ani žiadne iné osoby. Nijak nenahrádzajú nutnosť prečítať si príslušné platné právne texty.

Posledná aktualizácia: 28/01/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Členské štáty zodpovedné za spravovanie stránok s národným obsahom práve aktualizujú časť obsahu na tomto webovom sídle vzhľadom na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie. Ak sa na stránkach nachádza obsah, v ktorom sa táto skutočnosť ešte nezohľadnila, nejde o zámer a čoskoro dôjde k náprave.